

Nr 268.

Godkänd av första kammaren den 27 maj 1931.

Godkänd av andra kammaren den 27 maj 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 135.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln (punkt 78 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, till bidrag till uppförande av ny vanförestalt i Stockholm för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 13 februari 1931 dagtecknad proposition, nr 118, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden sagda dag, föreslagit riksdagen att

dels till bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med av föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm i skrivelse den 3 december 1930 framlagt förslag bevilja nämnda förening ett anslag av sammanlagt högst 2,554,550 kronor, motsvarande dels, enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, högst hela verkliga kostnaden för uppförande vid den blivande anstalten av klinik, poliklinik och bandageverkstad samt högst halva verkliga kostnaden för uppförande därstädes av yrkesskolor och elevhem, dock, efter jämkning på grund av särskilda omständigheter, i enlighet med vad i samma statsrådsprotokoll anförts, sammanlagt högst 2,310,000 kronor, dels hela verkliga beloppet för ersättning till statens järnvägar för viss i anstaltens blivande område ingående mark samt för inlösen av därå uppförda byggnader utgörande detta belopp sammanlagt 244,550 kronor;

dels av sålunda beviljat anslag för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag, att utbetalas till föreningen i den ordning Eders Kungl. Maj:t bestämmer, av 200,000 kronor;

dels medgiva, att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet, på en handlingarna bifogad, av arkitekten J. Åkerlund i november 1930 upprättad situationsplan med gul och röd streckning utmärkt område av omkring 24,650 kvadratmeter — utgörande dels omkring 18,000 kvadratmeter av det s. k. Norrbackaområdet, dels ett för närvarande av statens järnvägar disponerat område av omkring 6,650 kvadratmeter jämte en från Norrtullsgatans förlängning ledande, över området framdragen tillfartsväg — må, tillika med den del av nämnda väg, som ligger mellan Norrtullsgatans förlängning och sistberörda område, i den mån så erfordras kostnadsfritt med nyttjanderätt upplåtas till omförmälda förening för den tid området av föreningen för ifrågavarande ändamål i huvudsak disponeras i minst den omfattning, som i statsrådsprotokollet angivits, med skyldighet för föreningen, att vid den tidpunkt, från och med vilken föreningen jämlikt beslut av Eders Kungl. Maj:t skall äga att disponera nyssnämnda område av omkring 6,650 kvadratmeter och därå uppförda byggnader, till statens järnvägar utgiva ej mindre ersättning för området med 99,750 kronor än även lösen för därå befintliga byggnader med ett belopp, enligt verkställd värdering uppgående till sammanlagt 144,800 kronor;

dels föreskriva, att sist avsedda område samt nämnda vägdel skola från och med senast angivna tidpunkt överföras från statens järnvägars till domänstyrelsens förvaltning;

dels ock medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må förbinda svenska staten att ikläda sig garanti för de lån från pensionsförsäkringsfonden å tillhoppa högst 1,000,000 kronor, som för bestridande av kostnaderna för uppförandet av berörda anstalt må komma att av omförmälda förening upptagas.

I samband med beslut om uppförandet av ett nytt kliniskt sjukhus å det s. k. Norrbackaområdet anvisade sistlidet års riksdag för förberedande arbeten därstädes för innevarande budgetår ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, av vilket belopp högst 30,000 kronor finge disponeras för sådana arbetens utförande för en ny vanförestanstalt å sagda område.

Eders Kungl. Maj:t ställde den 30 september 1930 sistnämnda belopp till styrelsens för vanföreföreningen förfogande att mot redovisningsskyldighet inför riksräkenskapsverket användas huvudsakligen till bestridande av kostnader för *dels* utförande av huvudritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsberäkningar för den blivande vanförestalten, *dels* uppgörande av ritningar och program till värme-, elektricitets-, vattenlednings- och sanitetsanläggningar för anstalten, *dels* upprättande av förslag till erforderliga väg- och tomtarbeten, *dels ock*, i den mån medlen försloge därtill och det i övrigt befunes lämpligt, utförande av nödiga breddnings- och planeringsarbeten å tillfartsvägen till anstalten. Härvid föreskrev Eders Kungl. Maj:t, att ett med alternativ II betecknat förslag skulle läggas till

grund för utformande av slutgiltiga ritningar till vanförestalten, varvid hänsyn skulle tagas till vad 1930 års sjukhuskommission anför, dels att arbetet, i den mån så prövades nödvändigt, skulle företagas efter samråd med nämnda sjukhuskommission och dess arkitekt, dels ock att vid utarbetandet av ritningarna m. m. skulle tillses, huruvida förenklningar och besparingar kunde vidtagas, utan att anstaltens ändamålsenlighet därigenom minskades.

Statsmakterna kunna sålunda anses hava i princip godkänt den från alla intresserade håll framförda uppfattningen, att den nya anstalten bör förläggas till det s. k. Norrbackaområdet, varigenom, på sätt i propositionen framhållits, högst avsevärda fördelar kunna vinnas genom närbelägenheten till det blivande karolinska sjukhuset.

Då riksdagen nu till prövning förehäfter frågan om statsbidrag till den nya vanförestalten m. m., har riksdagen i likhet med departementschefen ansett, att åtgärder för densamma uppförande utan uppskov böra vidtagas samt att den nya anstalten bör — liksom den nuvarande — anordnas och drivas av vanföreföreningen.

Vad angår frågan om sättet för anstaltens anordnande, har riksdagen ansett sig kunna i stort sett godtaga det av vanföreföreningen i dess skrivelse den 3 december 1930 framlagda förslaget, dock att riksdagen förutsätter, att föreningen tager vederbörlig hänsyn till de detaljanmärkningar, som framställts mot detsamma, varigenom bland annat en ökning av platsantalet skulle kunna utvinnas.

Det område, som enligt det föreliggande förslaget erfordras för anstaltens räkning, omfattar dels en areal av omkring 18,000 kvadratmeter av det egentliga Norrbackaområdet och dels ett av statens järnvägar disponerat område av omkring 6,650 kvadratmeter med därå uppförda byggnader jämte tillfartsväg. Områdena i fråga skulle av Eders Kungl. Maj:ts kostnadsfritt upplåtas till föreningen med nyttjanderätt tillsvidare och så länge områdena vore för anstaltens ändamål erforderliga och därför användes i nu avsedd omfattning. Mot förslaget härutinnan har riksdagen icke haft något att erinra.

Vidkommande härefter kostnaderna för uppförandet av anstalten m. m. hava dessa enligt föreningens av myndigheterna utan erinran lämnade förslag beräknats till 3,270,000 kronor, av vilket belopp 2,310,000 kronor skulle anvisas å riksstaten, under det att återstoden eller 960,000 kronor skulle bestridas av föreningen medelst hos pensionsförsäkringsfonden upplånade medel.

Lika med departementschefen anser riksdagen uppenbart, att kraftigt bistånd måste lämnas föreningen från statens sida för anstaltens ordnande, och riksdagen finner sig, under framhållande av att skäl synas tala för att staten bestrider hela kostnaden för klinik, poliklinik och bandageverkstad, böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del. I överensstämmelse med vad departementschefen därom uttalat, torde dock föreningen

i mån av egna tillgångar böra bidra till byggnadskostnaderna. Den föreslagna maximeringen av de för de olika ändamålen beräknade bidragsbeloppen har ej heller föranlett erinran från riksdagens sida.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dispositionen av det av statens järnvägar nu ägda området vid Norrbacka har riksdagen ock ansett sig böra godkänna.

Då riksdagen, vad slutligen angår anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 beträffande bidrag till uppförande av den nya vanförestalten, icke funnit skäl till erinran mot vad härutinnan och i övrigt i detta sammanhang föreslagits, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels till bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med av föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm i skrivelse den 3 december 1930 framlagt förslag beviljat nämnda förening ett anslag av sammanlagt högst 2,554,550 kronor, motsvarande dels, enligt i statsrådsprotokollet över socialärenden den 13 februari 1931 angivna grunder, högst hela verkliga kostnaden för uppförande vid den blivande anstalten av klinik, poliklinik och bandageverkstad samt högst halva verkliga kostnaden för uppförande därstädes av yrkesskolor och elevhem, dock, efter jämkning på grund av särskilda omständigheter i enlighet med vad i sagda statsrådsprotokoll anförts, sammanlagt högst 2,310,000 kronor, dels hela verkliga beloppet för ersättning till statens järnvägar för viss i anstaltens blivande område ingående mark samt för inlösen av därå uppförda byggnader, utgörande detta belopp sammanlagt 244,550 kronor;

dels av sålunda beviljat anslag för budgetåret 1931/1932 anvisat ett extra reservationsanslag, att utbetalas till föreningen i den ordning Eders Kungl. Maj:t bestämmer, av 200,000 kronor;

dels medgivit, att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet, på en handlingarna bifogad, av arkitekten J. Åkerlund i november 1930 upprättad situationsplan med gul och röd streckning utmärkt område av omkring 24,650 kvadratmeter — utgörande dels omkring 18,000 kvadratmeter av det s. k. Norrbackaområdet, dels ett för närvarande av statens järnvägar disponerat område av omkring 6,650 kvadratmeter jämte en från Norrtullsgatans förlängning ledande, över området framdragen tillfartsväg — må, tillika med den del av nämnda väg, som ligger mellan Norrtullsgatans förlängning och sistberörda område, i den mån så erfordras kostnadsfritt med nyttjanderätt upplåtas till omförmälda förening för den tid området av föreningen för ifrågavarande ändamål i huvudsak disponeras i minst den omfattning, som i statsrådsprotokollet angivits, med skyldighet för föreningen att vid den tidpunkt, från och med vilken föreningen jämlikt beslut av Eders Kungl. Maj:t skall äga att disponera nyssnämnda område av omkring 6,650 kvadratmeter och därå uppförda byggnader, till statens järnvägar utgiva ej mindre ersättning för området med 99,750 kronor än även

lösen för därå befintliga byggnader med ett belopp, enligt verkställd värdering uppgående till sammanlagt 144,800 kronor;

dels föreskrivit, att sist avsedda område samt nämnda vägdel skola från och med senast angivna tidpunkt överföras från statens järnvägars till domänstyrelsens förvaltning;

dels ock medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må förbinda svenska staten att ikläda sig garanti för de lån från pensionsförsäkringsfonden å tillhopa högst 1,000,000 kronor, som för bestridande av kostnaderna för uppförandet av berörda anstalt må komma att av omförmälda förening upptagas.

Stockholm den 27 maj 1931.

Med undersåtlig vördnad.
